

اعلامیه

تاکید گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان پیرامون تدوین قانون اساسی در یک پروسه همه شمول و عمومی

۱۷ فبروری ۲۰۲۴ مطابق ۲۸ دلو ۱۴۰۲

فردا ۱۸ و پس فردا ۱۹ فبروری ۲۰۲۴ سازمان ملل در با اشتراک معدود از بازیگران ذی نفع قضایای افغانستان، میزبان نشست در مورد افغانستان در شهر دوحه قطر است. این نشست در پی انتشار گزارش نماینده خاص سرمنشی سازمان ملل، آقای فریدون سینلری اغلو برگزار می شود. در گزارش، در کنار سایر موارد، نقشه راه برگشت افغانستان به نظام بین المللی نیز ترسیم گردیده است. تدوین یک قانون اساسی جامع در یک پروسه همه شمول و برخواسته از گفتگوی دیالوگ ملی افغانها، یکی از محورهای اساسی این نقشه راه است.

در خلاء قانون اساسی، افغانستان در دو و نیم سال اخیر در شرایط بحرانی به سر برده و حقوق اساسی مردم افغانستان به خصوص زنان و دختران و گروه های به حاشیه رفته به صورت گسترده و نظامند نقض شده است. تعلیق قانون اساسی سال ۱۳۸۲ کشور را در خلا نظم قانون اساسی قرارداد و اصول اساسی عدالت، شمولیت و حکومت داری را از میان برداشته است. این امر باعث شده تا ساختارهای عمومی نظام حقوقی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی افغانستان از هم و بپاشند. فقر بی پیشینه کرامت و سلامتی مردم افغانستان را به چالش کشیده است. نیروهای متخصص و تحصیل کرده به دلیل عدم امنیت جانی و ذهنی مجبور به ترک کشور شده اند. حاکمیت قانون جایش را به حاکمیت افراد که به پیشگاه قانون و مردم پاسخگو نیستند، داده است. عدم احترام به ارزشی های ملی و بین المللی، افغانستان را به انزوای بین المللی برده است. علی الرغم کاهش خشونت، افغانستان در مسیر آینده مبهم، بی ثبات و مستعد به خشونت های بیشتر در حرکت است.

گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان به ادامه اعلامیه مورخ ۱۸ نوامبر ۲۲۳ این گروه و با تاکید بر «پروسه همه شمول تدوین قانون اساسی» که در گزارش نماینده ویژه سازمان ملل متحد پیشنهاد شده است، موارد زیر را علاوه می کند:

- این گروه باور دارد که حاکمیت ملی متعلق به مردم افغانستان است. افغانستان نیازمند قانون اساسی و نظم مبتنی بر قانون اساسی است. قانون اساسی باید در یک پروسه معتبر، شفاف، فراگیر و دموکراتیک تسوید و تصویب گردد. تعامل باز و معنادار با افشار و گروه های مختلف، از جمله زنان، جریان های سیاسی، فعالان و سازمان های جامعه مدنی، رسانه ها، گروه های مختلف قومی و مذهبی، جامعه دانشگاهی و جوانان ضروری بوده و مشارکت فعال و معنی دار آنها در سراسر روند تدوین قانون اساسی باید تضمین شود. شفافیت و مشارکت فراگیر در روند تدوین قانون اساسی که ارزش ها، نیازها، و آرزوهای همه مردم افغانستان را منعکس کند، حیاتی بوده و این امر قطعاً باعث مشروعیت و اعتبار قانون اساسی می شود.

- تضمین حقوق بشر، ترویج برابری، حمایت از حقوق گروه ها، افشار و اقلیت ها و ایجاد یک نظام پاسخگوی مردمی در سطوح محلی و ملی، از ارزشهای لاینفک دین مقدس اسلام و اجزای اولیه قانون اساسی معاصر بوده که برای بقا، وحدت، صلح و سعادت ملت و کشور ما حیاتی است. ما بر اهمیت حفظ ارزشهای مردم محور، احترام به حاکمیت قانون، و حفاظت از حقوق و آزادی های همه شهروندان صرف نظر از جنسیت، قومیت و یا اعتقادات مذهبی آنها تاکید می کنیم.

گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان با تاکید به نیاز مبرم به تخصص فنی در این پروسه، آماده است تا با گروه های ذیدخل در قسمت طرح و برنامه ریزی روند تدوین قانون اساسی همکاری کند تا اطمینان حاصل شود که قانون اساسی جدید در روند شفاف، معتبر، فراگیر و مردمی تدوین میگردد. از دیدگاه این گروه، هر قانون اساسی از نظر شکلی، باید با رعایت اصول حاکمیت مردمی و اجماع گسترده اجتماعی تدوین گردیده و از دید محتوایی، منعکس کننده تمام ارزشهای معتبر ملی و بین المللی باشد. مشارکت و آرای مردمی در تدوین قانون اساسی بهترین مکانیسمی است که از آن طریق حاکمیت مردمی می تواند به صورت عام و سراسری تجلی یابد و در نهایت آینده روشن، صلح آمیز و مرفه را برای افغانستان و مردم آن تامین کند.

گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان در ادامه صدور این اعلامیه نشست دانشگاهی را با اشتراک متخصصین این عرصه در ماه مارچ در ترکیه برگزار می کند. هدف این نشست واکاوی چالش ها و فرصت های تدوین قانون اساسی و صحبت پیرامون یافتن راه حل برای معضل نبود نظم قانون اساسی در افغانستان است.

---پایان---

گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان:

گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان متشکل از حقوقدانان، اساتید و کارشناسان ارشد عرصه های حقوق اساسی است که سابقه لازم در امر تدوین سیستم حقوقی افغانستان و همچنان کار درین سیستم را دارند. این گروه برای حمایت و ترویج بحث در مورد جنبه های حقوقی و قانونی حکومتداری در افغانستان فعالیت نموده و به عنوان یک بخش کلیدی از دستور کار دیالوگ ملی در چارچوب مرکز دیالوگ و ترقی ایجاد شده است.

دستور کار گروه تخصصی حقوق اساسی افغانستان بر سه اصل اساسی استوار است:

۱. قانون اساسی مبتنی بر آرای مردم باید اساس حکومت داری در افغانستان باشد و مشروعیت نظام باید ناشی از اراده مردم باشد. این امر مستلزم پایبندی به تفکیک، کنترل و توازن قوا، تمرکززدایی قدرت، حاکمیت قانون، احترام به حقوق بشر، مشارکت و فراگیری است.

۲. افغانستان یک جامعه متکثر بوده و نظام حقوقی افغانستان باید مبتنی بر پلورالیزم منابع حقوقی باشد.

۳. شهروندان افغانستان، اعم از زن و مرد، به طور مساوی از حقوق و آزادی های اساسی پذیرفته شده جهانی که توسط قانون اساسی پیش بینی، تضمین و محافظت می گردد، برخوردار باشند. مردم افغانستان نباید بر اساس قومیت، جنسیت، زبان، نژاد، سن، مذهب و یا سایر ملاحظات مورد تبعیض قرار گیرند.